

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi ettepanek“

(2018/C 461/17)

Pearaportöör: Sirpa HERTELL (FI/EPP), Espoo linnavolikogu liige

Viitedokument: „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta“

COM(2018) 340 final – 2018/0172 (COD)

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Volitus 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,	võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ja artiklit 114 sel määral kui see puudutab pakendeid, nii nagu need on määratletud direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 lõikes 1,

Motivatsioon

Käesolev muudatusettepanek puudutab preambuli esimesest lauset. Selle eesmärk on kehtivast pakendi ja pakendijäätmete direktiivist lähtuvalt selgitada selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete õiguslikku seisundit, mida määratletakse pakendina kõnealuse kavandatava direktiivi raames.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(11) Teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul ei ole sobivad ja kestlikumad alternatiivid veel kättesaadavad ning eeldatakse, et enamike selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimine suureneb. Selle suundumuse muutmiseks ja kestlikumate lahenduste edendamiseks peaksid liikmesriigid võtma vajalikud meetmed nende toodete tarbimise märkimisväärselt vähendamiseks, kahjustamata samas toiduhügieeni ja -ohutust, head hügieenitava, head tootmistava, tarbijate teavitamist või liidu toidualastes õigusaktides sätestatud jälgitavusnõudeid.	(11) Teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul ei ole sobivad ja kestlikumad alternatiivid veel kättesaadavad ning eeldatakse, et enamike selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimine suureneb. Selle suundumuse muutmiseks ja kestlikumate lahenduste edendamiseks peaksid liikmesriigid, ilma et see piiraks direktiivi 94/62/EÜ artikli 18 kohaldamist, võtma vajalikud meetmed nende toodete tarbimise märkimisväärselt vähendamiseks, kahjustamata samas toiduhügieeni ja -ohutust, head hügieenitava, head tootmistava, tarbijate teavitamist või liidu toidualastes õigusaktides sätestatud jälgitavusnõudeid. Enne selliste meetmete kasutuselevõtmist tuleb kohustada liikmesriike viima läbi sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnamõju hindamine, et tagada nende meetmete proportsionaalsus ning mittediskrimineerivus.

Motivatsioon

Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on tagada, et riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil rakendatavad meetmed on proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ning kooskõlas olemasolevate ELi õigusaktide, sealhulgas direktiiviga 2008/98/EÜ ja direktiiviga 94/62/EÜ.

Muudatusettepanek 3*Artikkel 1*

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Käesoleva direktiivi eesmärk on hoida ära ja vähendada teatavate plasttoodete mõju keskkonnale, eriti veekeskkonnale , ja inimeste tervisele, ning edendada üleminekut ringmajandusele, milles kasutatakse uuenduslikke ärimudeleid, tooteid ja materjale, aidates seega samuti kaasa siseturu tõhusale toimimisele.	Käesoleva direktiivi eesmärk on hoida ära ja vähendada teatavate plasttoodete mõju keskkonnale üldiselt (eriti plastjäätmete sattumist igasugusesse veekeskkonda, sealhulgas mageveekogudesse ja madalatesse meredesse) ja inimeste tervisele ning merekeskkonnale , ning edendada üleminekut ringmajandusele, milles kasutatakse uuenduslikke ärimudeleid, tooteid ja materjale, aidates seega samuti kaasa siseturu tõhusale toimimisele.

Motivatsioon

Viimasel ajal ei esine plastprügi mitte enam üksnes merekeskkonnas, seda leidub ka mageveekogudes, sealhulgas jõgedes ja järvedes. Plastprügi on leitud loodusest kõikjalt – alates mäetippude igikeltsast kuni allikate ja jõgedeni. See on selge märk sellest, et plastjäätmelised satuvad loodusesse mitmeid eri teid pidi, millest paljusid ei ole põhjalikult mõistetud.

Tekstis ei käsitleta asjakohaselt asulavee äravoolu, mis koosneb vihma- ja lumesulamisveest. Asulavee äravool kujutab endast üha kasvavat probleemi, kuna kliimasoojenemine toob endaga kaasa erakordselt tugevad vihmajärgsed. Põhjapoolsemates piirkondades on ka lume kaadamine meredesse ja järvedesse üks põhjus, miks plast satub vee ökosüsteemi.

Euroopas on mitmeid tundlikke veeökosüsteeme – jõed ja järved ning eeskätt kaks väga tundlikku mereökosüsteemi, nimelt Läänemeri ja Vahemeri.

Muudatusettepanek 4*Artikkel 2*

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Käesolevat direktiivi kohaldatakse lisas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete ning plasti sisaldavate kalapüügivahendite suhtes.	Käesolevat direktiivi kohaldatakse eeskätt lisas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete või üldiselt muude ühekordselt kasutatavate, mittelagunevate, mistahes põhjusel keskkonda jäetud plasttoodete ning plasti sisaldavate kalapüügivahendite suhtes.

Motivatsioon

Ülimalt oluline on mõista, et lisaks mittelagunevatele fossiilidel põhinevatele polümeeridele on olemas fossiilidel põhinevad biolagunevad plastid ja mittelagunevad bioressursipõhised plastid. Reostus tekib mistahes põhjusel keskkonda jäetud mittelagunevatest materjalidest. Peamine lahendus peaks olema kogu ühekordselt kasutatava materjali kokku kogumine ja selle ringlussevõtt mehhaanilisi, keemilisi või biotehnoloogilisi võimalusi kasutades. Tooted peavad olema kavandatud nii, et see oleks võimalik. Kogumissüsteemi raamest välja sataval ühekordselt kasutataval plasttootel on alati oht sattuda prügina veekeskkonda.

Kalapüügivahendeid kasutatakse peamiselt veekeskkonnas ja need võivad isegi asjakohase kasutamise korral kogemata kaotsi minna.

Käesolev ettepanek puudutab ainult ühte osa kogu plastist mereprügi probleemistikus. Kalalaevad toovad oma prügi kaldale, põhjalikult tuleks aga kontrollida ja reguleerida ka laevanduse ja purjetamisega seotud tegevust Euroopa meredel, et takistada prügi kaadamist merre ja tagada asjakohane jäätmekäitlus kaldal. Vahemeril ja Läänemeril on turismi seisukohast äärmiselt olulised ning nende suhtes tuleks kohaldada erikaitset.

Muudatusettepanek 5

Artikli 3 lõige 3 (uus lõige pärast lõiget 2)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(3) „ühekordselt kasutatav plast“, tihti kasutatakse ka mõistet „äravisatav plast“ – tooted, mis on kavandatud nii, et neid kasutatakse nende piiratud olelusringi jooksul vaid ühel korral, mis võivad laguneda paljudeks üksikuteks komponentideks ning mis sisaldavad detaile, mis on mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks, enne kui need ära visatakse või ringlusse võetakse;

Motivatsioon

Paljusid ühekordseks kasutamiseks mõeldud plasttooteid kasutatakse pika aja vältel, nt meditsiiniseadmed või hoonete soojusisolatsioon, seega on soovitatav kasutada mõistet „äravisatav plast“ (disposable plastic) ja samaaegselt määratleda toote olelusringi oodatav kestus; või tooted, mis võivad laguneda, nt mänguasjad, sulgurid jne.

Muudatusettepanek 6

Artikli 3 lõige 3 (uus lõige pärast lõiget 14)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(15) „plasti“ määratlus ei hõlma veekeskkonnas lagunevat plasti, biolagunevaid modifitseeritud looduslikke polümeere ja sünteetilisi polümeere.

Motivatsioon

Plastmaterjalid käituvad keskkonnas vägagi erinevalt. Looduslikud polümeerid on kõik biolagunevad ning samas on biolagunevad ka teatud sünteetilised polümeerid. Vastavalt standardile ASTM D6002 on biolagunevad plastid need, mis on võimeliselt bioloogiliselt lagunema kompostis selliselt, et materjali ei ole võimalik visuaalselt tuvastada ning mis lagunevad süsinikdioksiidiks, veeks, anorgaanilisteks ühenditeks ja biomassiks sel määral nagu seda teevad komposteeruvad materjalid.

Muudatusettepanek 7

Artikli 4 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et märkimisväärselt vähendada oma territooriumil lisa A osas loetletud ühekordsete plasttoodete tarbimist, hiljemalt... [kuus aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise lõppkuupäeva]. Need meetmed võivad hõlmata riiklikke tarbimise vähendamise eesmärgi, meetmeid, millega tagatakse, et müügi kohas tehakse lõpptarbijale kättesaadavaks korduskasutatavad alternatiivid, ning majandushoobasid, millega tagatakse, et ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei pakuta lõpptarbijale müügi kohas tasuta. Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt esimeses lõigus osutatud toodete keskkonnamõjust.	1. <i>Ilma et see piiraks direktiivi 94/62/EÜ artikli 18 kohaldamist, võtavad</i> liikmesriigid vajalikud meetmed, et märkimisväärselt vähendada oma territooriumil lisa A osas loetletud ühekordsete plasttoodete tarbimist, hiljemalt ... [kuus aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise lõppkuupäeva]. Need <i>proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad</i> meetmed võivad hõlmata riiklikke tarbimise vähendamise eesmärgi, meetmeid, millega tagatakse, et müügi kohas tehakse lõpptarbijale kättesaadavaks korduskasutatavad alternatiivid, ning majandushoobasid, millega tagatakse, et ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei pakuta lõpptarbijale müügi kohas tasuta. Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt esimeses lõigus osutatud toodete keskkonnamõjust. <i>Liikmesriikidel või nende kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peaks olema võimalik oma territooriumil piirata ka nende ühekordselt kasutatavate plasttoodete kasutamist, mis ei sisaldu direktiivi osa A lisas toodud nimekirjas, kui seda tehakse konkreetsetel põhjustel ja hästi määratletud piiratud aladel, et kaitsta ülimalt tundlikke ökosüsteeme, spetsiifilisi biotüüpe nagu looduskaitsealad, saarestikud, jõgede suudmed või Arktika looduskeskonda.</i>

Motivatsioon

2020. aastani ulatava seitsmenda keskkonnamõju tegevusprogrammi esimene esmatähtis eesmärk on „kaitsta, säilitada ja suurendada liidu looduskapitali“. See on väga oluline kõige tundlikumate ökosüsteemide puhul, sh spetsiifilised biotüübid ja nendega seotud ökosüsteemid, märgalad ja madalad veekogud, mägi piirkonnad ja põhjamaade looduskeskonnad, eeskätt Arktika keskkond.

Viide pakendite ja pakendijäätmete direktiivi 94/62/EÜ artiklile 18 peaks tagama sidususe juba vastu võetud direktiivi ja kõnealuse ettepaneku vahel. Liikmesriikides kasutusele võetavad meetmed peavad olema proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad.

Muudatusettepanek 8

Artikli 4 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et märkimisväärselt vähendada oma territooriumil lisa A osas loetletud ühekordsete plasttoodete tarbimist, hiljemalt... [kuus aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise lõppkuupäeva]. Need meetmed võivad hõlmata riiklikke tarbimise vähendamise eesmärgi, meetmeid, millega tagatakse, et müügi- kohas tehakse lõpptarbijale kättesaadavaks korduskasutatavad alternatiivid, ning majandushoobasid, millega tagatakse, et ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei pakuta lõpptarbijale müügi- kohas tasuta. Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt esimeses lõigus osutatud toodete keskkonnamõjust.	1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et märkimisväärselt vähendada oma territooriumil lisa A osas loetletud ühekordsete plasttoodete tarbimist, hiljemalt... [kuus aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise lõppkuupäeva]. Need meetmed võivad hõlmata riiklikke tarbimise vähendamise eesmärgi, meetmeid, millega tagatakse, et müügi- kohas tehakse lõpptarbijale kättesaadavaks korduskasutatavad alternatiivid, ning majandushoobasid, millega tagatakse, et ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei pakuta lõpptarbijale müügi- kohas tasuta. Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt esimeses lõigus osutatud toodete keskkonnamõjust. <i>Liikmesriigid peaksid aktiivselt soodustama ringluspõhi- seid lahendusi võimaldavat innovatsiooni ja investeerin- guid, et toetada turismi ja sinise majanduse kasvupotentsiaali.</i>

Motivatsioon

Ühekordselt kasutatavast plastist prügiga ja üleüldiselt plasti ringlussevõetuga seotud probleemide lahendamine on osa plastistrateegiast, millega soovitakse stimuleerida innovaatsust ja investeerimist ringmajanduse lahendustesse ning mis sisaldab ELi teadusuuringute rahastamist Horisont 2020 raames ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest. Teadus- ja arendustegevuse ulatus ei ole siiski piisav ning lisaks on vaja vahendeid katse- ja näidisprojektide rahastamiseks.

2017. aasta strateegias „Äärepoolseimate piirkondade poole“ tunnustatakse nende piirkondade kasvupotentsiaali turismi ja sinise majanduse ning ringmajanduse osas. See kehtib kõigi Euroopa merepiirkondade suhtes ning peaks samuti hõlmama suuri järvestuid.

Muudatusettepanek 9

Artikkel 9

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et koguda 2025. aastaks liigiti lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete jäätmeid koguses, mis võrdub kaalupõhiselt 90 % sellistest teataval aastal turule lastud ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest. Selle eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid muu hulgas: a) kehtestada tagatisrahasüsteemid või	Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et koguda 2025. aastaks liigiti lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete jäätmeid koguses, mis võrdub kaalupõhiselt 90 % sellistest teataval aastal turule lastud ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest. Selle eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid muu hulgas: a) kehtestada tagatisrahasüsteemid, <i>uurides võimalusi vas- tavate skeemide koordineerimiseks või ühtlustamiseks ELi tasandil</i>, või

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) liigiti kogumise eesmärgid asjakohaste laiendatud tootjavastutuse süsteemide puhul.	b) liigiti kogumise eesmärgid asjakohaste laiendatud tootjavastutuse süsteemide puhul, mis hõlmavad asjakohasel juhul stiimuleid eesmärkide ületamiseks. c) koguda kooskõlas jäätmehierarhiaga osa plastprügist keemiliselt polümeeride, monomeeride või teiste keemiliste toodete kujul või energiana, mida saadakse reguleeritava põletamise teel. Reguleeritavat põletamist tuleks eelistada juhul, kui plasti ei saa muul viisil mõistlike kuludega ringlusse võtta või kui materjali ringlussevõtt tekitaks suurema CO₂-jalajälje kui põletamine.

Motivatsioon

Uued pandisüsteemid võivad olla oluline samm selle probleemi lahendamiseks, kuid võimaluse korral tuleb koordineerida ELi tasandil.

Liigiti kogumise fikseeritud eesmärkide süsteem peab hõlmama alati ka eriboonuseid piirkondadele või kohalikele ametiasutustele, kes soovivad eesmarke ületada. Selle eesmärk on vältida seda, et eesmärkide seadmine ei heidutaks kõige eesrindlikumaid.

Teatud juhtudel on siiski tarvis koguda osa plastprügist keemiliselt polümeeride, monomeeride või teiste keemiliste toodete kujul või energiana, mida saadakse reguleeritava põletamise teel.

Muudatusettepanek 10

Artikkel 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid võtavad meetmeid, et teavitada lisa G osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite tarbijaid järgmisest:	Liikmesriigid võtavad koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega vajalikke meetmeid, et teavitada lisa G osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite tarbijaid järgmisest:
a) kõnealuste toodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite korduskasutamise ja nende jäätmete käitlemise võimalused ning direktiivi 2008/98/EÜ artikli 13 kohase keskkonnanahoidliku jäätmekäitluse parimad tavad;	a) kõnealuste toodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite korduskasutamise ja nende jäätmete käitlemise võimalused ning direktiivi 2008/98/EÜ artikli 13 kohase keskkonnanahoidliku jäätmekäitluse parimad tavad;
b) kõnealuste toodetega ja plasti sisaldavate kalapüügivahenditega prügistamise ja nende jäätmete muu sobimatu kõrvaldamise mõju keskkonnale, eriti merekeskkonnale.	b) kõnealuste toodetega ja plasti sisaldavate kalapüügivahenditega prügistamise ja nende jäätmete muu sobimatu kõrvaldamise mõju keskkonnale, eriti merekeskkonnale.

Motivatsioon

Koostöös liikmesriikidega tuleb teadlikkuse tõstmise meetmetes võtta arvesse kohalike või piirkondlike ametiasutuste olulist rolli jäätmete kogumisel ja käitlemisel.

Muudatusettepanek 11*Artikkel 11*

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Iga liikmesriik tagab, et käesoleva direktiivi ülevõtmise ja rakendamise meetmed on lahutamatu osa tema poolt direktiivi 2008/56/EÜ artikli 13 kohaselt kehtestatud meetmeprogrammidest (merealadega liikmesriikide puhul), kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikliga 11 kehtestatud meetmeprogrammidest, direktiivi 2008/98/EÜ artiklite 28 ja 29 kohastest jäätmekäitluse ja jäätmetekke vältimise programmide ning jäätmete vastuvõtmise ja käitlemise kavadest, mis on liidu õiguse alusel kehtestatud laevajäätmete käitlemiseks, ning nende programmide ja kavadega kooskõlas.	Iga liikmesriik tagab, et käesoleva direktiivi ülevõtmise ja rakendamise meetmed on lahutamatu osa tema poolt direktiivi 2008/56/EÜ artikli 13 kohaselt kehtestatud meetmeprogrammidest (merealadega liikmesriikide puhul), kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikliga 11 kehtestatud meetmeprogrammidest, direktiivi 2008/98/EÜ artiklite 28 ja 29 kohastest jäätmekäitluse ja jäätmetekke vältimise programmide ning jäätmete vastuvõtmise ja käitlemise kavadest, mis on liidu õiguse alusel kehtestatud laevajäätmete käitlemiseks, ning nende programmide ja kavadega kooskõlas.
Meetmed, mida liikmesriigid võtavad artiklite 4–9 ülevõtmiseks ja rakendamiseks, peavad vastama liidu toidualastele õigusnormidele, tagamaks, et ei kahjustata toiduhügieeni ega -ohutust .	Meetmed, mida liikmesriigid võtavad artiklite 4–9 ülevõtmiseks ja rakendamiseks, peavad vastama liidu tarbijakaitse- ja toidualastele õigusnormidele, tagamaks, et ei kahjustata toiduhügieeni ega tarbijaohutust .

Motivatsioon

Oluline on tagada, et ei kahjustata pakendi funktsionaalsust ja otsustavat rolli, mida see täidab toiduhügieeni, -ohutuse, rahvatervise ning tarbijakaitse kõrgete standardite tagamisel.

Muudatusettepanek 12*Artikli 15 lõige 2*

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Komisjon esitab lõike 1 kohase hindamise põhitulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.	2. Komisjon esitab lõike 1 kohase hindamise põhitulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.

Motivatsioon

Kõnealune direktiiv on väga oluline kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele, eelkõige nende rolli tõttu jäätmete kogumisel ja käitlemisel. Hindamise ja läbivaatamise protsessi on vaja kaasata Regioonide Komitee.

II. POLIITILISED SOOVITUSED**EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE****Üldised küsimused**

1. rõhutab, et plast on oma mitmetes kasutusvõimalustes moodsale ühiskonnale eluliselt vajalik ning selle ohutus ja tõhusus paranevad pidevalt. Samaaegselt on plastprügiga kaasnevad negatiivsed aspektid muutunud väga nähtavaks ja selle probleemi lahendamiseks tuleb otsustavalt tegutseda;

2. tervitab Euroopa Komisjoni ettepanekut teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta, märkides samas, et direktiivi kohaldamisala on suhteliselt kitsas. Selle asemel, et koostada nimekiri mõnedest merest leitud plastesemetest ja need keelustada, on pikas perspektiivis vaja terviklikumat lähenemisviisi, nagu on nähtud ette ELi plastistrateegias ja ELi ringmajanduse strateegias, et tõugata tagant põhjalikke muutusi, mis on vajalikud selle probleemi lahendamiseks. Samuti on vaja laia poliitikavaldkondade sidusust ringmajanduse paketiga;
3. palub sellega seoses Euroopa Komisjonil esitada terviklik mõjuhindang, milles kirjeldatakse selgelt kavandatavate meetmete sotsiaalsed, majanduslikku ja keskkonnamõju;
4. kutsub üles täiendavalt täpsustama mõisteid „plast“ ja „ühekordselt kasutatav plasttoode“, eelkõige mõistet „ühekordselt kasutatav plasttoode“, mille näol on tegu täielikult või osaliselt plastist valmistatud tootega. Soovitab siinkohal kasutada Rahvusvahelise Puhta Keemia ja Rakenduskeemia Liidu (IUPAC) plasti määratlust;
5. märgib et Euroopa õigusaktidega on keelustatud plastjäätmete ladustamine prügilatesse. Kui ei arendata kiiresti välja plasti ringlussevõtu uusi tehnoloogiaid ja lahendusi, tekib oht, et kõnealune keeld suurendab plastjäätmete transporti kolmandatesse riikidesse, kus jäätmeäitlussüsteemid on vähem arenenud ja plastjäätmete puudulik ringlussevõtt võib suurendada plastjäätmete hulka meredes;
6. toonitab, et ELi plastistrateegia sisaldab juba konkreetseid meetmeid mikroplasti problemaatikaga tegelemiseks ning see teema on samuti seotud plastprügiga.
7. kordab üleskutset vähendada plastikprügi igas mõttes, et kaitsta mitte üksnes merekeskkonda, vaid ökosüsteeme üldiselt. Oluline on suurendada kooskõlas jäätmehierarhiaga plasti kogumise ja ringlussevõtu määra;

Kooskõla olemasolevate poliitikaga

8. rõhutab, et plasti kasutatakse mitmetes rakendustes, kus nad piiravad ja ennetavad teisi kadusid, nt toidu pakendamisel, et vähendada toiduainete kvaliteedi ja kvantiteedi langust;
9. märgib, et ELi plastipoliitika raames soovitatakse alternatiivina mehhaanilisele ja keemilisele ringlussevõtule kasutada biolagunevat plasti, kui sellega suudetakse lahendada määrdumisega seotud probleemid. Üha enam tuleks alternatiivina kasutada pappi;
10. viitab sellele, et merestrateegia raamdirektiivi kohaselt peavad liikmesriigid saavutama merealade hea keskkonnanähtude aastaks 2020. Eriti ranged nõuded kehtivad tundlikele ökosüsteemidele, nagu madala veega ja põhjamaade veesüsteemid, seda tingituna nende looduskeskkondade tundlikkusest ja nende aeglasest taastumisest. Direktiivi kohaldamisala tuleks laiendada, et hõlmata kogu veeökosüsteem;
11. rõhutab, et kooskõlas asulareovee puhastamise direktiiviga peavad kaasaegsed veepuhastusjaamad eraldama makroplasti, ning kutsub üles kogu Euroopas seda tehnoloogiat järjekindlalt rakendama. Samas sisaldab reovee puhastamisel saadud settest toodetud multš endas mikroplastisaastuse ohtu. Tuleks välja töötada rohkem viise, kuidas eraldada fraktsioneeritud plastjätmeid tehismultšist;
12. on seisukohal, et ettepanekus tuleks käsitleda ka asulavee – vihmavee ja lumesulavee – äravoolu. Kuna kliima soojenemine toob endaga kaasa erakordselt tugevad vihmahood, tuleks keelata lume kaadamine meredesse ja järvedesse;
13. juhib tähelepanu sellele, et käesolev ettepanek puudutab ainult ühte osa kogu plastist mereprügi probleemistikus. Euroopa meredel tuleks rangelt kontrollida ja reguleerida laevanduse ja purjetamisega seotud tegevust, et ennetada jäätmete kaadamist merre ja tagada jäätmeäitlus kaldal, eelkõige Vahemerel ja Läänemerel;

Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul) ja proportsionaalsus

14. märgib, et plastireostus ja mereprügi on oma olemuselt piiriülene probleem ning seepärast ei saa ühiseid meresid ja veeteid jagavad liikmesriigid sellega tegeleda eraldiseisvalt. Sel põhjusel ja ka ühtse turu killustumise vältimise vajaduse tõttu on komitee seisukohal, et kõnealune ettepanek kujutab endast ELi tasandil tõelist lisaväärtust ning et see on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega;

15. rõhutab, et probleem tuleb lahendada selle tekkimiskohas ja selleks tuleb vähendada mittelagunevate plastjätmete kasutamist majanduses. Kui see tuleb aga lahendada tootmisahela järgmises etapis – näiteks peavad piirkonna ja omavalitsuse veepuhastusjaamad tegelema mikroplasti eemaldamisega –, tuleb piirkondadele ja omavalitsustele täielikult hüvitada meetmetele tehtud kulud ja kulud need nõuda sisse tootjatelt;

16. on veendunud, et plastjätmete ringlussevõtt tuleks korraldada jäätmete tekkimise kohas, et vältida nende transporti;

17. nõuab muutuste tegemist tootedisainis ja üleminekut kestlikumatele plastidele ja plasti aseinetele. Seoses turu killustumise ohuga peaksid liikmesriigid leppima kokku plastpakendite ühtses pandisüsteemis, seda eelkõige vedelike pakendamiseks mõeldud pakendite osas. Plastist joogipakendite korkide ja kaante puhul oleks soovitatav kasutada ringlussevõetavaid kiupõhiseid lahendusi. Ühekordseks kasutamiseks mõeldud toodete, eeskätt isikliku hügieeni toodete puhul peaks EL toetama biolagunevate alternatiivide kasutuselevõttu;

18. toetab „saastaja maksab“ põhimõtte kohaldamist k.a kalapüügivahendite puhul, ning rõhutab vajadust võtta kasutusele uusi lahendusi keskkonnavalaselt ohutute kalapüügivahendite osas, k.a taskukohased biolagunevad alternatiivid, ja võimaluse korral jälgimistehnoloogiaga võrke ning luua kaotatud püügivahenditest digitaalselt teavitamise süsteem;

19. rõhutab, et arvestades liikmesriikide vahelisi erinevusi ja nende jäätmekäitluse korraldust, vajame me enam paindlikkust kõige sobivamate meetodite leidmiseks ringlussevõtmiseks sobimatu plasti käitlemiseks. Tarvis on töötada välja jäätmekogumissüsteem, mis võtab vastu ükskõik millised plastjätmed, mis tekivad kaubandusliku tegevuse käigus merel või mis kogutakse merekeskkonnas avamerel jäätmete kaadamise ennetamiseks;

Kavandatud meetmed

20. toetab ettepanekus esitatud nelja poliitikavarianti või stsenaariumi. Teavituskampaaniad, vabatahtlik tegevus ja märgistamine võiksid suurendada üldist teadlikkust ja mõjutada niisiis tarbijate käitumist. Küsimus on, kas üksnes sellest piisab inimeste praeguse käitumise muutmiseks pikas perspektiivis, sest just see on probleemi tuum;

21. pakub kaalumiseks välja järgmised meetmed:

a. märgistamise nõuded on olulised, et teavitada tarbijaid asjakohasest jäätmete kõrvaldamistoimingust või ebasobivatest kõrvaldamismeetoditest (eriti seoses ühekordselt kasutatavate kiudtoodetega nagu niisutatud pühkepaber), kuid tarvis on aktiivset toetust keskkonnasõbralike alternatiivide väljatöötamiseks, näiteks biolagunevad lausmaterjalist tooted;

b. piirangud sellise ühekordselt kasutatava plasti turule toomiseks, millele on juba olemas alternatiivid, peaksid olema kavandatud oluliselt laiaulatuslikumad ja sisaldama rohkem ühekordseks kasutamiseks mõeldud esemeid kui nt joogikõrred;

c. tuleks karmistada üldisi vähendamise eesmärke, eelkõige serveerimispakendite osas (kiirtoidu pakendid, nt joogitopsid, söögikarbid) tuleks koostada soovitud ringlussevõtuks sobilike ja biolagunevate alternatiivide jaoks, võimaldades samas liikmesriikidel võtta oma meetmeid asjaomase vähendamise saavutamiseks;

d. siduvatel kokkulepetel põhinevad jaemüüjate võetud kohustused ühekordselt kasutatavate plasttoodete minimeerimiseks võiksid olla alternatiiviks laiendatud tootjavastutusele kõigi turupiirangu meetme kohaldamisalast väljapoole jäävate esemete puhul;

e. kui plasti kasutamine on toidu esmase tootmise seisukohalt (nt kalapüügivahendid ja põllumajanduses kasutatav kile) põhimõttelise tähtsusega, tuleks pakkuda uusi tehnoloogilisi lahendusi, et koguda materjal kokku pärast iga kasutust ning ringlussevõttu ja taaskasutamist tuleks toetada rahaliste stiimulitega;

f. tootedisaini meetmeid tuleks laiendada ka teenuste kujundamisele, mis eksisteerib juba mitmes liikmesriigis (nt pudeli külge kinnitatud korgiga joogipudelid).

22. kutsub üles laiendama pakendi ja pakendijäätmete direktiivi, millega sätestatakse õhukeste plastkandekottide, sh eriti õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamise eesmärgid, igasugusest kergpakendimaterjalist valmistatud õhukestele pakendimaterjalidele;

23. teeb ettepaneku luua võimalus kalapüügivahendite liisimiseks eraldi äriühingult, mis oleks vastutav materjali kogumise ja ringlussevõtu eest. Välja võiks arendada tehnilised meetmed kaotsi läinud kalapüügivahendite kindlaks tegemiseks ja leidmiseks;

24. rõhutab, et mõiste „ühekordselt kasutatav plast“ ei tohiks hõlmata polümeerse pinnakattevahendiga kaetud müügiapakendeid, mida ei täideta nende müümise kohas, nagu piimapakid;

Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine

25. nõuab stiimuleid ja toetust enam kui 50 000-le plastide sektoris tegutsevale VKE-le, et arendada välja alternatiivid mittelagunevatele ühekordselt kasutatavatele plastidele. Oluline on lihtsustada uute alternatiivsete materjalide ja alternatiivse tootedisaini turule toomist innovatsiooniprogrammide ja investeerimistoetuse abil protsesside muutmiseks;

26. on seisukohal, et jaemüüjate vabatahtlikult võetud kohustusi ühekordselt kasutatava plasti müügi piiramiseks tuleb toetada juhul kui nende täitmist ja tõhusust on võimalik nõuetekohaselt jälgida;

27. peab vajalikuks turupiirangute kehtestamist ELi imporditavatele ühekordselt kasutatavatele plasttoodetele;

Mõju eelarvele

28. rõhutab, et stiimuleid, arendustoetusi ja rangemat kontrolli, ning ka meetmeid ühekordselt kasutatavate plastjäätmete puhastamiseks tuleks rahastada ühekordselt kasutatavatele plasti impordile ja tootmisele kehtestatud maksudest.

Brüssel, 10. oktoober 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ